1485a/02.09.2026

Parlamentul României
Senat

INTERPELARE PARLAMENTARĂ

Adresată: **DOMNULUI DEMETER ANDRÁS ISTVÁN**
MINISTRU INTERIMAR AL CULTURII

De către: **DOMNUL SENATOR ANDREI EMIL DÎRLĂU**
Circumscripția electorală: **1 Alba**
Grupul parlamentar: **Alianța pentru Unirea Românilor**
Ședința Senatului din data de: **02 septembrie 2026**

OBIECTUL INTERPELĂRII: DEMERSURILE SUCCESIVE DE DESFIINȚARE FUNCȚIONALĂ A INSTITUTULUI NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI

Stimate Domnule Ministru interimar,

În noiembrie 2025, Ministerul Culturii a confirmat existența unei propuneri de desființare a Institutului Național al Patrimoniului și preluare a atribuțiilor și personalului acestuia în aparatul central al Ministerului Culturii.

Propunerea a provocat reacții puternice din partea specialiștilor și organizațiilor profesionale din domeniul patrimoniului, a Institutului Național al Patrimoniului și a Academiei Române, precum și reacții la nivelul Parlamentului României. La acel moment, am adresat personal o interpelare Ministerului Culturii privind tentativa de desființare a INP, iar un alt parlamentar a formulat, de asemenea, un demers parlamentar pe aceeași temă.

Opoziția față de proiect a fost, așadar, profesională, academică și parlamentară, iar propunerea de desființare prin absorbție nu a mai fost pusă în aplicare în forma respectivă.

Gravitatea demersului a fost semnalată ulterior și prin moțiunea simplă împotriva ministrului Culturii, dezbătută în Senatul României la 2 martie 2026. Tentativa de desființare a Institutului Național al Patrimoniului s-a numărat explicit printre motivele pentru care activitatea dumneavoastră ministerială a fost criticată și vi s-a cerut plecarea din funcție. Moțiunea a fost respinsă de majoritatea parlamentară, însă avertismentul formulat atunci se dovedește astăzi cu atât mai relevant: la numai câteva luni, demersurile de diminuare și desființare funcțională a INP continuă, într-o altă formulă administrativă.

Institutul Național al Patrimoniului nu este o simplă structură administrativă. El continuă o tradiție românească de protejare a monumentelor istorice începută încă din secolul al XIX-lea și consolidată prin activitatea unor personalități precum Nicolae Iorga, Nicolae Ghika-Budești, Ștefan Balș sau Arthur Verona. De-a lungul generațiilor, structurile specializate ale statului român în domeniul patrimoniului au avut rolul de a cerceta, inventaria, proteja și restaura mărturiile fundamentale ale istoriei noastre.

INP concentrează astăzi expertiză științifică, tehnică, arhivistică și culturală acumulată în decenii. Miza existenței sale depășește însă dimensiunea administrativă. Patrimoniul național este parte constitutivă a identității istorice și culturale a unui popor.

Monumentele, siturile arheologice, centrele istorice, arhivele și documentațiile de patrimoniu sunt mărturii ale continuității noastre istorice. Slăbirea instituției specializate în protejarea acestora reprezintă, în consecință, o problemă de interes național.

Cu toate acestea, în vara anului 2026, direcția abandonată aparent în 2025 reapare printr-un mecanism diferit.

Documentul Ministerului Culturii intitulat „Patrimoniul Cultural Național – Arhitectura Instituțională Integrată" propune o nouă structură a sistemului de protejare a patrimoniului și redistribuirea către structuri centrale și regionale a unor atribuții și componente ale expertizei tehnice exercitate în prezent de Institutul Național al Patrimoniului.

Mai mulți specialiști și organizații din domeniul patrimoniului au avertizat public că această reorganizare ar conduce la diminuarea substanțială a rolului INP, prin dispersarea atribuțiilor, expertizei și memoriei sale instituționale către alte structuri.

Situația devine cu atât mai gravă prin modul în care Ministerul Culturii a organizat concursul pentru conducerea Institutului.

La 9 iulie 2026, Ministerul Culturii a declanșat concursul pentru ocuparea funcției de manager al INP și a introdus documentul privind noua arhitectură instituțională chiar în documentația concursului.

Astfel, candidaților pentru conducerea INP li s-a cerut să își construiască proiectele manageriale raportându-se la o arhitectură instituțională care ar fi presupus transferarea unor funcții exercitate în prezent chiar de instituția pe care urmau să o conducă.

Ministerul a organizat, așadar, concursul pentru conducerea Institutului Național al Patrimoniului introducând chiar în documentația acestuia premisele unei posibile diminuări a atribuțiilor Institutului.

Un candidat la conducerea INP ar fi trebuit să prezinte un proiect de management pentru instituția existentă, în baza legislației în vigoare. Introducerea unei arhitecturi care ar fi modificat atribuțiile INP îl obliga însă să își proiecteze mandatul în raport cu o reorganizare care nu reprezenta structura juridică în vigoare a Institutului.

Procedura a fost contestată administrativ și ulterior în contencios administrativ, iar instanța a dispus suspendarea actului privind organizarea concursului, hotărârea fiind supusă căilor de atac prevăzute de lege.

Succesiunea faptelor este greu de ignorat:

2025 – propunerea explicită de desființare și absorbție a INP;
martie 2026 – tentativa de desființare a INP este denunțată inclusiv printr-o moțiune simplă în Senatul României;
iunie 2026 – apare o nouă arhitectură instituțională care propune redistribuirea unor atribuții exercitate de INP;
iulie 2026 – această arhitectură este introdusă chiar în documentația concursului pentru managerul Institutului;
august 2026 – procedura este contestată, iar actul privind organizarea concursului este suspendat de instanță.

Nu mai discutăm, prin urmare, despre un proiect administrativ izolat.

După tentativa explicită de absorbție din 2025, ignorarea avertismentelor profesionale, academice și parlamentare, propunerea de redistribuire a atribuțiilor INP în 2026 și introducerea acestei arhitecturi chiar în documentația concursului indică o continuitate evidentă a demersurilor de golire progresivă de atribuții și de desființare funcțională a Institutului Național al Patrimoniului.

O reformă fundamentală a sistemului de protejare a patrimoniului trebuie asumată public,

fundamentată prin analize de impact, supusă dezbaterii profesionale și realizată prin procedurile legale corespunzătoare.

Concursul pentru conducerea INP nu poate deveni instrumentul prin care viitorului manager i s-ar cere să administreze diminuarea instituției pe care este chemat să o conducă.

Ca urmare a celor prezentate, vă rog să răspundeți la următoarele întrebări:

1. **De ce ați introdus documentul „Patrimoniul Cultural Național – Arhitectura Instituțională Integrată" în documentația concursului pentru managerul INP, în condițiile în care acesta propune redistribuirea unor atribuții exercitate în prezent de Institut?**

2. **Care sunt exact atribuțiile și funcțiile INP care, potrivit proiectului Ministerului, ar fi urmat să fie transferate către aparatul central al Ministerului Culturii, către structurile regionale sau către alte entități?**

3. **În baza cărei analize de impact a fost propus transferul acestor atribuții? Vă solicit transmiterea integrală a analizei și a documentelor care au fundamentat această opțiune.**

4. **Care a fost temeiul legal în baza căruia ați solicitat candidaților la conducerea INP să își construiască proiectele manageriale raportându-se la o arhitectură instituțională care nu reprezenta organizarea juridică în vigoare a Institutului?**

Solicit răspuns scris în termen de 15 zile, conform Art. 179 din Regulamentul Senatului României.

Vă mulțumesc!

Cu aleasă considerație,

Senator Andrei Emil Dîrlău

Membru al comisiei pentru politică externă

Secretar al comisiei pentru afaceri europene